

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Sotsiaalminister
määrus
terviktekst
13.04.2007
14.03.2019

Geenidoonori koeproovi, DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse väljastamise kord

Vastu võetud 17.12.2001 nr 126

[RTL 2002, 1, 7](#)

jõustumine 06.01.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine
28.03.2007

Avaldamine
[RTL 2007, 28, 509](#)

Jõustumine
13.04.2007

Määrus kehtestatakse «[Inimgeeniuringute seaduse](#)» § 20 lõike 4 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Rakendamisala

(1) Määrusega kehtestatakse koeproovide, sealhulgas DNA, DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse geenivaramust väljastamise kord, sealhulgas väljastamisprotokolli vorm, selle täitmise ja säilitamise kord.

(2) Määrusega kehtestatud nõuded on täitmiseks kohustuslikud geenivaramu vastutavale töötlejale, geenivaramu volitatud töötlejale ning mis tahes kolmandale isikule, kes võtab vastu kodeeritud koeproove, DNA kirjeldusi või tervise seisundi kirjeldusi.
[[RTL 2007, 28, 509](#)- jõust. 13.04.2007]

2. peatükk KODEERITUD KOEPROOVIDE, DNA KIRJELDUSTE JA TERVISE SEISUNDI KIRJELDUSTE VÄLJASTAMINE

§ 2. Kodeeritud koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamise õigus

(1) Geenivaramust väljastab kodeeritud koeproove, DNA kirjeldusi ja tervise seisundi kirjeldusi ainult geenivaramu vastutav töötleja. Vastutav töötleja ei või geenivaramust koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamise õigust üle anda geenivaramu volitatud töötlejale.

(2) Geenivaramust väljastatud kodeeritud koeproove, DNA kirjeldusi ja tervise seisundi kirjeldusi võib volitatud töötleja omakorda väljastada kooskõlas õigusaktide nõuetega, kui selline õigus tuleneb geenivaramu vastutava töötleja ja volitatud töötleja vahel sõlmitud lepingust.

(3) Kodeeritud koeproove, DNA kirjeldusi ja tervise seisundi kirjeldusi väljastanud vastutav töötleja või volitatud töötleja peavad lepinguliste nõuetega tagama, et koeproovid, DNA kirjeldused või tervise seisundi kirjeldused vastu võtnud isik koostab koeproovi, DNA kirjelduse või tervise seisundi kirjelduse edasiandmisel väljastamisprotokolli.

§ 3. Koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamise tasulisus

(1) Geenivaramu vastutav töötaja väljastab koeproove, DNA kirjeldusi ja tervise seisundi kirjeldusi tasu eest, kui see on kokku lepitud geenivaramu vastutava töötaja ja koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste vastuvõtja vahel sõlmitavas lepingus.

(2) Eesti Vabariigi avalik-õigusliku juriidilise isiku või riigiasutuse ja geenivaramu vastutava töötaja vahel sõlmitavas lepingus võib kokku leppida DNA kirjelduse või DNA osa kirjelduse väljastamise eest andmete väljastamisega seotud otsuste kulude katmise.

§ 4. Koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamise tähtaeg

(1) Geenivaramu vastutav töötaja väljastab koeproove, DNA kirjeldusi ja tervise seisundi kirjeldusi geenivaramu vastutava töötaja ja koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste vastuvõtja vahel sõlmitavas lepingus kokku lepitud mõistliku tähtaja jooksul.

(2) Geenivaramu vastutava töötaja ja koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste vastuvõtja vahel sõlmitavas lepingus võib kokku leppida väljastamisega viivitamise korral makstava viivise osas. Geenivaramu vastutav töötaja ei kanna vastutust väljastamisega viivitamise korral koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste taotlejal tekkivate kahjude suhtes.

§ 5. Koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamise leping

(1) Geenivaramu vastutav töötaja peab enne koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamist sõlmima koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste vastuvõtjaga lepingu.

(2) Lõikes 1 nimetatud lepingus lepitakse kokku tingimused, mis on vajalikud geenivaramu vastutava töötaja kohustuste täitmiseks, geenidoonorite isikuandmete ja õiguste kaitstuse tagamiseks ning õigusaktide sätete järgimiseks.

(3) Geenivaramu vastutav töötaja võib oma kohustuste täitmiseks nõuda koeproovide, DNA kirjelduste või tervise seisundi kirjelduste vastuvõtjalt teavet koeproovide, DNA kirjelduste või tervise seisundi kirjelduste kasutamise eesmärgi ja asjaolude ning kasutaja isiku või töötajate kohta. Vastutav töötaja keeldub koeproovi, DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse väljastamise lepingu sõlmimisest või selle täitmisest, kui koeproovide või DNA kirjelduste või tervise seisundi kirjelduste väljastamine on vastuolus «Inimgeeniuuringute seadusega» või ei ole tagatud geenidoonorite isikuandmete ja õiguste kaitstus.

(4) Geenivaramu vastutav töötaja on kohustatud teatama andmekaitse järelevalveasutusele asjaoludest, mis puudutavad andmekaitset reguleerivate õigusaktide rikkumist või rikkumise kahtlust koeproovi, DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse vastuvõtja poolt.

§ 6. Koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste ettevalmistamine väljastamiseks

(1) Enne koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastamist kontrollib geenivaramu vastutav töötaja või volitatud töötaja väljastatavate koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste vastavust määruse § 5 lõikes 1 nimetatud lepingu ja väljastamise taotluse tingimustele.

(2) Geenivaramu vastutav töötaja või volitatud töötaja täidab ja allkirjastab väljastamisprotokolli, mis lisatakse väljastatavatele koeproovidele, DNA kirjeldustele ja tervise seisundi kirjeldustele.

3. peatükk

TAGASIKODEERITUD DNA KIRJELDUSTE JA TERVISE SEISUNDI KIRJELDUSTE VÄLJASTAMINE

§ 7. Tagasikodeeritud DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse väljastamise ja saamise õigus

(1) Tagasikodeeritud DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse väljastamise õigus on ainult geenivaramu vastutaval töötajal.

(2) Tagasikodeeritud DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse saamise õigus on ainult geenidoonoril ja geenidoonori arstil «Inimgeeniuuringute seaduse» § 11 lõikes 2 ning § 16 lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhtudel.

(3) Geenidoonoril ja geenidoonori arstil on õigus saada tagasikodeeritud DNA kirjeldus ja tervise seisundi kirjeldus tasuta. Geenidoonoril ja geenidoonori arstil ei ole õigust kasutada geenidoonori tagasikodeeritud DNA kirjeldust ega tervise seisundi kirjeldust ärilistel eesmärkidel ega avaldada neid andmeid kolmandale isikule, kes kavatses andmeid kasutada ärilistel eesmärkidel.

§ 8. Tagasikodeeritud DNA kirjelduse ja terviseseisundi kirjelduse väljastamise kord

(1) Enne tagasikodeeritud DNA kirjelduse ja terviseseisundi kirjelduse väljastamise taotluse vastuvõtmist, geenivaramu vastutav töötaja:

- 1) kontrollib geenidoonori või geenidoonori arsti õigust saada geenivaramust andmeid;
- 2) teavitab geenidoonorit võimalusest saada geneetilist nõustamist;
- 3) teavitab geenidoonorit, et väljastatavad andmed ei ole geenidoonori omandis ega lähe väljastamisega üle geenidoonori omandisse;
- 4) teavitab geenidoonorit, et väljastatud andmeid tohib avaldada geenidoonorit ravivale arstile, kuid ei tohi avaldada isikule, kes kavatseb väljastatud andmeid kasutada ärilistel eesmärkidel.

(2) Geenidoonor esitab tagasikodeeritud DNA kirjelduse ja terviseseisundi kirjelduse väljastamiseks vastutavale töötajale kirjaliku taotluse. Taotluses tuleb ära märkida, milliste andmete väljastamist geenidoonor soovib. Taotluses on lubatud ära määrata geenidoonori arst, kellel on õigus tutvuda geenidoonori tagasikodeeritud terviseseisundi kirjeldusega.

(3) Geenidoonori või geenidoonori arsti poolt geenidoonori andmetega tutvumise järel teeb vastutav töötaja taotlusele sellekohase märke, kus on ära näidatud andmeid tutvustanud isik ja tutvustamise kuupäev.

4. peatükk VÄLJASTAMISPROTOKOLL

§ 9. Väljastamisprotokolli kantavad andmed ja väljastamisprotokolli vorm

(1) Väljastamisprotokolli kantakse järgmised andmed:

- 1) protokolli identifitseerivad ja iseloomustavad andmed;
- 2) koeproovide, DNA kirjelduste ja terviseseisundi kirjelduste väljastajat ja vastuvõtjat ning nende esindajaid identifitseerivad andmed;
- 3) väljastatavaid koeproove, DNA kirjeldusi ja terviseseisundi kirjeldusi identifitseerivad ja iseloomustavad andmed;
- 4) väljastamise viisi iseloomustavad andmed;
- 5) väljastatavate koeproovide, DNA kirjelduste ja terviseseisundi kirjelduste edaspidise kasutamise ja säilitamise tingimused;
- 6) väljastaja ja vastuvõtja mis tahes avaldused;
- 7) märkus, et protokolli ei tohi paljundada ilma geenivaramu vastutava töötaja kirjaliku loata;
- 8) geenivaramu vastutavale töötajale väljastamisprotokolli edastamise viis;
- 9) muu oluline informatsioon.

(2) Väljastamisprotokolli vorm on käesoleva määruse lisa.

(3) Vastutava töötaja poolt koeproovile, DNA kirjeldusele või terviseseisundi kirjeldusele antud koodi on keelatud muuta või kustutada.

§ 10. Väljastamisprotokolli koostamine

(1) Väljastamisprotokoll koostatakse väljastaja poolt vähemalt kahes eksemplaris sellisel, et üks eksemplar jääb vastutavale töötajale, üks eksemplar koeproovi või andmete väljastajale või edastajale ning üks eksemplar vastuvõtjale.

(2) Väljastamisprotokolli ei tohi pärast täitmist ja allakirjutamist muuta.

(3) Väljastamisprotokoll peab olema koostatud ja täidetud viisil, mis tagab protokolli kantud andmete hilisema muutmise tuvastatavuse.

§ 11. Väljastamisprotokolli allakirjutamine

(1) Koeproovide, DNA kirjelduste ja terviseseisundi kirjelduste väljastaja kirjutab väljastamiseks ettevalmistamise lõpetamisel alla väljastamisprotokolli.

(2) Koeproovide, DNA kirjelduste ja terviseseisundi kirjelduste vastuvõtja kirjutab alla väljastamisprotokolli pärast väljastamisprotokolli märgitud andmete tõele vastavuse kontrollimist ning edastab ühe eksemplari väljastamisprotokolli geenivaramu vastutavale töötajale kullerpostiga või muul geenivaramu vastutava töötaja poolt määratud ja vastuvõtjale teatatud viisil. Väljastamisprotokolli nõuetekohase täitmise ja vastutavale töötajale edastamise eest vastutab koeproovide, DNA kirjelduste ja terviseseisundi kirjelduste väljastaja.

(3) Kui koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste vastuvõtja tuvastab väljastamisprotokollis märgitud andmete tõe mittevastavuse, on ta kohustatud viivitamata teavitama koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste väljastajat ning keelduma väljastamisprotokollis allkirjastamisest ja koeproovide, DNA kirjelduste ning tervise seisundi kirjelduste vastuvõtmisest tagades koeproovide, DNA kirjelduste ja tervise seisundi kirjelduste säilimise ning geenidoonori õiguste ja isiku salastatuse kaitse.

§ 12. Väljastamisprotokollis säilitamine

(1) Väljastamisprotokollis säilitab geenivaramu vastutav töötaja alaliselt, järgides «Inimgeeniuringute seaduse» § 18 lõike 2 alusel sotsiaalministri määrusega geenidoonori kodeeritud koeproovi, DNA kirjelduse ja tervise seisundi kirjelduse säilitamise tingimustele kehtestatud nõudeid.

(2) Volitatud töötaja ja koeproove või DNA kirjeldusi või tervise seisundi kirjeldusi vastu võtnud isik peavad säilitama väljastamisprotokollis seni, kuni nende valduses on väljastamisprotokollis märgitud koeproovid, DNA kirjeldused või tervise seisundi kirjeldused.

Sotsiaalministri 17. detsembri 2001. a määruse nr 126
lisa

VÄLJASTAMISPROTOKOLL

Identifikaator .....

Kuupäev ja kellaaeg .....

Väljastaja

Nimi .....

Kood .....

Aadress .....

Õiguslik alus .....

Esindaja .....

Vastuvõtja

Nimi .....

Kood .....

Aadress .....

Õiguslik alus .....

Esindaja .....

Väljastamise ese

Koeproovid

.....

DNA kirjeldused

.....

Tervise seisundi kirjeldused

.....

Väljastamise eseme iseloomustavad andmed:

Kogus .....

Identifikaatorid .....

Muud andmed:

Väljastamise viis

.....

Väljastamise eseme edaspidise kasutamise ja säilitamise tingimused

Väljastaja ja vastuvõtja avaldused

Edastamine

Protokollis edastab viivitamatult SA-le Eesti Geenivaramu: üleandja ..... vastuvõtja .....

Muu oluline informatsioon

Protokollis ei tohi paljundada ilma SA Eesti Geenivaramu eelneva kirjaliku loata.